Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

G. Abdullaýewa

ENE DILI WE OKUW SOWATLYLYGY

MAŞK DEPDERI

Täze neşir

Umumy orta bilim berýän mekdepleriň
3-nji synpy üçin

*Özbegistan Respublikasynyň Halk
bilimi ministrligi tarapyndan neşire hödürlenildi*

DAŞKENT – 2022

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

UO‘K 811.512.164(075.3)
KBK 81.2(5Tur)ya72
A 13

Awtor
G. Abdullaýewa

Syn ýazan
R. Klyçew – Garagalpagystan Respublikasynyň Dörtköl tümenindäki 9-njy mekdebiň Türkmen dili we edebiýat mugallymy

Abdullayeva G.
Ene dili we okuw sowatlylygy [Matn] : 3-nji synpy üçin maşk depderi/ G. Abdullaýeva. – Daşkent: Respublikan tälim merkezi, 2022. – 96 s.

Respublikanyň ýörite kitap gaznasynyň
serişdeleriniň hasabyndan çap edildi.

Original maket we dizaýn konsepsiýasy
Respublikan tälim merkezi tarapyndan taýýarlandy.

ISBN 978-9943-8066-8-9
© Respublikan tälim merkezi, 2022

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

GARAŞSYZLYK MEÝDANY

Gönükme 1. Teksti okaň, nokatlaryň ýerine gerekli sözleri saýlap, sözlemleri depderiňize göçürip ýazyň. Her sözdäki çekimli harplaryň aşagyny çyzyň.

(arzuw, gülläp, döwlet)

Özbegistan özbaşdak ... boldy. Muny ata-babalarymyz köpden bäri ... edip gelipdirler. Ýurdumyz gün-günden ... ösýär.

____

____

____

____

____

Gönükme 2. Sözleri dogry edip, bogna bölüp ýazyň.

Ba - ý - dak ______________________

Äl - em ______________________

Ag-zy- bir-lik ______________________

Er-k-in ______________________

Wa-ta-n ______________________

Ga-raş-syz-lyk ______________________

Ada-lat ______________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

WATAN NÄME?

Gönükme 3. Goşga at dakyň. Ýene-de nähili atlandyrmak mümkin? Goşguda çekimsiz harplaryň aşagyny çyzyň.

____

Çal, dutarym, çal, dutarym
Çal, dutarym, saýra sen.
Joş owazyň, şirin sazyň
Dumly-duşa ýaýrasyn.

Gönükme 4. Sözlerde ýetmeýän çekimli harplary ýazyň.

Baýr...m, ş...tlyk, m...hman, l...lezar, t...big...t, mug...llym, kompý...ter, buýs...nç, tom...şa, dut...r, tüýd...k.

SALAM MEKDEP

Gönükme 5. Ýogyn çekimli sesli bäş sany söz ýazyň.

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 6. Surata seredip tegeleklere gerekli sözleri giriziň. Bir sözüň ahyrky harpy indiki sözüň birinji harpy bolmaly!

TÄSIN ÇAGALAR

Gönükme 7. Sonadan gelen SMS-de dodak çekimlileri belläň.

Men «Semurg» dynç alyş mesgenine ýetip geldim. Ol daglaryň arasynda ýerleşýän eken. Bu ýerleriň tebigaty örän owadan. Respublikamyzyň ähli künjeklerinden çagalar dynç almaga gelipdirler. Terbiýeçiler biziň bilen köp oýunlary gurnaýarlar. Salam bilen Sona.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 8. Goşguda rifma sözlerini ýerine goýuň we dodak çekimlileri belläň.

Çeşme

Şildir, şildir, şildiräp,
Şildiresi jana ýakýar.
Gün gapdaldan bolanda,
Ýylgyryp ýüze ... .

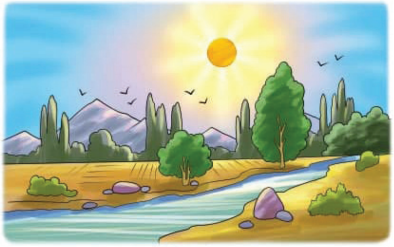

Daş içinden syzylyp,
Çykýar ýeriň ýüzüne.
Barabar gelmez hiç zat
Çeşmäň sowuk ... .

GÜÝZ GELENDE

Gönükme 9. Güýz paslynda bişip ýetişýän gök önümleriň we miweleriň adyny ýazyň. Dodak çekimlileri belläň.

____

____

____

Gönükme 10. Suratda güýz pasly şekillendirilen. Surat boýunça gürrüň edip beriň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

JEMGYÝETÇILIK TRANSPORTY

Gönükme 11. Harplaryň elipbiýdäki orny boýunça sözi tapyň.

9, 1, 14, 28, 20, 1 ____________________
23, 6, 8, 10, 21, 24 ____________________
15, 5, 13, 1, 16 ____________________
1, 23, 20, 5, 30 ____________________

Gönükme 12. Aşakdaky sözleriň haýsysy sözlükde öňde ýerleşýär? Ýazyň.

Kepderi, tapmaça, mesele, güneş, baýlyk, mekdep, kitap, tebigat, gahryman, bugdaý.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

METRO

Gönükme 13. Aşakdaky metro stansiýalarynyň adyny elipbiý teribinde ýazyň.

Puşkin, Mustakillik, Nowza, Çilanzar, Almazar, Tinçlik, Çarsu, Kosmonawtlar.

Gönükme 14. Aşakdaky sözlerden metro temasyna dogry gelmeýänlerini çyzyk bilen belläň. Sözlerde dodak çekimlileri aýdyň.

Wagon, eskolator, teplowoz, telewizor, reklama, demir ýol, basgançak, sagat, taksi, kassa, satyjy, bilet, skameýka, bezeg, mermer, köçe, ýolagçy, sürüji.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

OGLANLAR WE KITAP

Gönükme 15. Jedwelde mekdep temasyna degişli 8 sany söz gizlenen. Olary tapyp ýazyň.

B	I	L	I	M	E	S	E	L
O	W	O	R	E	F	E	H	E
T	Ý	G	U	K	I	T	A	P
A	L	I	Ç	D	Ň	I	T	Ş
N	Ç	K	K	E	F	R	A	Ü
I	K	A	A	P	D	E	R	N

Gönükme 16. Gerekli sözlerden peýdalanyp nakyly dogry ýazyň.

Kitap okan manydan .... .
Sowady köpüň ýoly ... .
(köp, dok)

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÖZBEGISTANYŇ ÖZBOLUŞLY TEBIGATY

Gönükme 17. Gysga edip jogap beriň.

Bahar, tomus, güýz, gyş ____________________

Umman, derýa, köl, deňiz ____________________

____

Agaçlar, otlar, gök önümler, miweler __________

____

Gönükme 18. Suratlardan içinde dodak çekimlisi bar sözleri ýazyň.

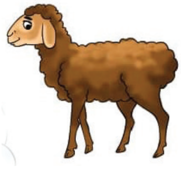

____

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

SAHY GÜÝZ

Gönükme 19. *Agzy, ogly, görşüp* diýen sözler bilen sözlem düzüň, olaryň ýazylyş düzgünini ýadyňyzda saklaň.

Gönükme 20. Berlen bogunlardan güýz paslyna degişli sözler düzüň.

Dag, ýap, ha, ga, wun, şet, da, gar, ly, syl, rak, lar, pyz.

ASMANYŇ ÝERE MYHMAN BOLŞY

Gönükme 21. Şriftlerden peýdalanyp dana sözi ýazyň.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
G	Ü	Ý	Z	H	A	S	Y	L

1, 2, 3, 4 – 5, 6, 7, 8, 9, 8   2, 4.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 22. Güýz we gyş pasyllarynyň alamatlaryny jedwele ýazyň. Olary deňeşdiriň.

Güýzüň alamatlary	Gyşyň alamatlary

ANTARKTIDA – BUZLY DIÝAR

Gönükme 23. Sözlemleri okaň we dodaklanýan çekimlileri belläň.

Aýsberg sözi näçe bogundan ybarat? ☐

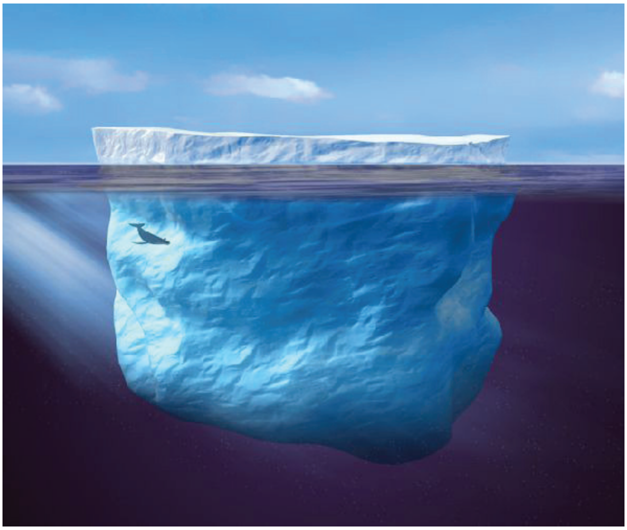

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Buz suwda çümmeýär. Ummanda ýa-da deňizde ýüzüp ýöreýän äpet buz bölegine aýsberg diýilýär. Aýsberg diýmek nemes sözi bolup, «Buzly dag» diýmekdir. Iň uly aýsberg Antraktidada ýerleşýär. Onuň uzynlygy 295 km, ini 37 km.

Gönükme 24. Aşakda Antraktidadaky we Özbegistandaky howa barada maglumat berlen. Soraglara jogap beriň.

	Ýanwar aýynda howanyň temperaturasy	Iýul aýynda howanyň temperaturasy
Özbegistanda	16°C sowuk	41°C yssy
Antraktida	38°C sowuk	72°C sowuk
Temperaturanyň tapawudy	24°	113°

1. Antraktidada Özbegistandaky ýaly tomus bolýarmy?

2. Sözlerde näçe bogun bar?

Antraktida ☐ Özbegistan ☐

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ANTARKTIDANYŇ ÖZLEŞDIRILMEGI

Gönükme 25. Testi okaň we dodak çekimlileri belläň.

Antraktida kontenentini rus deňizçileri Faddeý Bellinsgauzen we Mihail Lazarew 200 ýyl öň açdylar. Antraktida buz bilen gurşalan. Bu ýerde ýagyş ýagmaýar, diňe gar ýagýar. Kontinentde adamlar ýaşamaýar. Bu ýerde barlag işlerini geçirýän alymlar ýaşaýar. Olar Antraktidanyň tebigatyny öwrenýärler.

Gönükme 26. On sany haýwanlaryň ady ýazylan kagyzlar gyrkylyp konwerte salnypdyr. Olaryň atlaryny tapyp ýazyň.

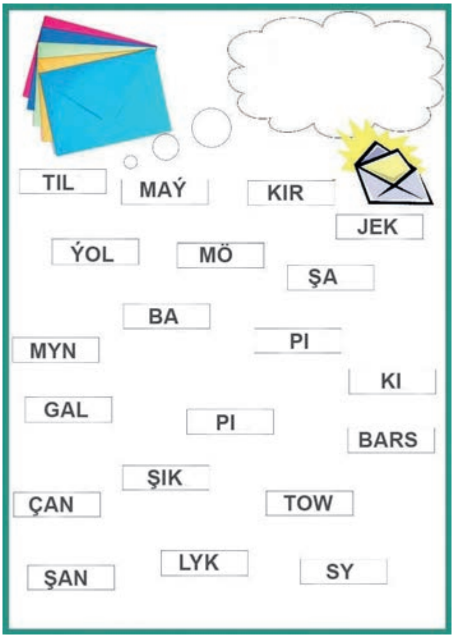

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

KAPITAN

Gönükme 27. Gerekli sözlerden peýdalanyp sözlemleri ýazyň. (Atlar, atlaryň, atlarda)

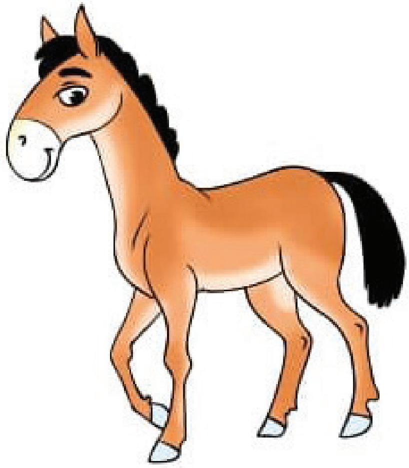

... ortaça ýaşy 25–30 ýyl hasaplanýar. ... görüş, eşidiş, ys alyş, tagam biliş we duýgy organlary ösendir. ... adamyň sesinden onuň duýgusyny – gaharlanýandygyny ýa-da begenýändigini bilmegi başarýar.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 28. Rebusy tapyň.

+ f

E +

DÜNÝÄ UMMANLARY

Gönükme 29. Sözleri asyl söze we goşulma bölüp ýazyň.

Ummanlar ______________________

Balykdan ______________________

Akulany ______________________

Adada ______________________

Gämide ______________________

Kitden ______________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 30. Berlen sözleriň asyl sözlerini ýazyň.

Şäherde, ertekini, ýagyşy, halyçy, güneş, gündiz, gyzlar, mukamy, ynsanyň, dostlukly.

____

____

____

NÄME ÜÇIN DEŇIZ BUZ BILEN ÖRTÜLEN

Gönükme 31. Asyl sözleriň soňuna goşulma goşup, depderiňize ýazyň. Ýazan sözleriňizi okaň we olaryň asyl sözi bilen goşulmasyny aýdyp beriň.

Döwlet, dostluk, deňiz, diýar, diş, derman, durna, daş.

____

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 32. *Saglyk, sport* diýen sözler bilen sözlem düzüň.

____

____

____

Gönükme 33. Rebusy okaň we sözlem düzüň.

,, + , = ________________

____

____

Gönükme 34. Nokatlaryň ýerine degişli goşulmalary goşup, sözlemleri göçürip ýazyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Meniň jigim

Meniň jigi... ady Şirin. Ol birinji synp... okaýar. Olar... Dursun Rejepowna okadýar. Okuwçy... öz mugallymyny gowy görýärler. Mugallymlar çaga... ýazmagy, okamagy, öwredýärler. Tertipli, edepli bolmalydygyny aýdýarlar.

____

____

____

____

____

____

Gönükme 35. Sözlerde ýetmeýän harplary tapyň.

Ol örän ýuwaş ýöreýär.	... y...t...l
Ol ir turup hemmäni oýadýar.	H...r...z
Oňa kitaplary salýarys.	...or...fe...
Onda multfilm tomaşa edýäris.	t...l...wiz...r

ÖWSER JEÝHUN ŞEMALLARY

Gönükme 36. Berlen sözlere ilki söz ýasaýjy, soňra söz üýtgediji goşulma goşup, depderiňize ýazyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Nusga: tansçy, ýeňli,…
Tansy, ýeňe,…

Tans, ýeň, köýnek, jalbar.

HAKYKY ÝOLDAŞ

Gönükme 37. Sözlemleri okaň we göçüriň. Has gara ýazylan sözleriň asyl sözüni we goşulmasyny tapyň. Olaryň nähili goşulmadygyny aýdyň.

Uçar

Uçar uçdy. Ol **ýolagçylary** äkitdi. Oňa köp adam sygýar. Menem **uçara** mündüm. Onuň içi örän oňat. Uçar **Ferganada** gondy. Ol **ýerde** meniň daýzam ýaşaýar. Ol bizi görüp begendi.

Gönükme 38. Hany pikirleniň.

Sygyr, goýun, atym bar,
Pişigim hem itim bar.
Näçe sany gulak bar? ☐

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Näçe sany aýak bar? ☐
Garry babaň geçisi,
Guzy, owlak üçüsi,
Ýene aldy bäş geçi,
Ekiz dogdy üçüsi.
Näçe boldy hemmesi? ☐

HASYL BAÝRAMY

Gönükme 39. Sözlemleri okaň we has gara ýazylan sözlerde söz ýasaýjy goşulmanyň aşagyna bir çyzyk, söz üýgediji goşulmanyň aşagyna iki çyzyk çyzyň.

Dag howasy

Dag **howasy** tomsuna salkyn, gyşyna maýyl bolýar. **Çeşmesiniň** suwy jana derman. **Baglary** hemişe gök öwüsýär. Şonuň üçin **daga** öwrenişen adam mydama **dagy** küýseýär.

Gönükme 40. Güýz paslyna degişli sözlemleri okaň. Eger dogry bolsa «+», nädogry bolsa «-» bilen belläň.

Agaçlardan ýapraklar dökülýär. ◯
Almalar gülleýär. ◯

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Podsnežnik açylýar. ◯
Çagalar kanalda suwa düşýärler. ◯
Asmanda bulutlar bar. ◯
Çagalar bir-birlerine gar atýarlar. ◯
Ekin meýdanlarda ýeralmany ýygnaýarlar. ◯
Çagalar garda typýarlar. ◯
Guşlar yssy ýurtlara uçup gidýärler. ◯

SAGLYGYŇ GIREWI

Gönükme 41. Sözleriň yzyna çekimli bilen başlanýan goşulma goşup ýazyň. Sözleri ikinji bognunda haýsy çekimlileriň düşüp galandygyny aýdyň.

Nusga: Çagyl –çagly, ...

Köwüş, maňyz, göwün, ogul, tomus, baýyr, sygyr, deňiz.

____
____
____
____

Gönükme 42. Agyz, ogul, döwür diýen sözleriň yzyna çekimli bilen başlanýan goşulma goşuň we sözlem düzüň.

____
____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

____

____

SERDARYŇ ÝALŇYŞY

Gönükme 43. Teksti okaň we öz sözüňiz bilen dowam ediň.

Sazanda

Myrat üçünji synpda okaýar. Ol mekdepde gowy okaýar. Hemişe sapaklaryna taýýarlykly gelýär. Sapakdan soň Myrat sazçylyk mekdebine gatnaýar. Ol dutar çalmagy öwrenýär. Boş wagtlary köp aýdym-sazlary diňleýär.

____

____

____

Gönükme 44. «Sowatly» diýen sözüň üstünde iş.

1. Bu söz haýsy soraga jogap berýär? ____________
2. Näçe harpdan ybarat? ________________
3. Näçe bogundan ybarat? ______________
4. Näçe çekimli harp bar? _____ Haýsylar? _________
5. Näçe ýogyn çekimli harp bar? ________
   Haýsylar? ___________________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

6. Näçe inçe çekimli harp bar? ______
Haýsylar?____________________
7. Näçe çekim siz harp bar? ____ Haýsylar?____
8. Dodak çekimli harp barmy? _______
Haýsy ?__________
9. Näçe dymyk çekimsiz bar? ________
Haýsy ?__________
10. Asylsözi _____________ goşulma _________
11. Söze manydaş söz ___________________
12. Söze garşy manyly söz _______________
13. Söz bilen sözlem düzüň _______________
____
14. Sowatly diýen sözüň manysyny düşündiriň.
15. «Sowady köpüň ýoly köp» diýen nakylyň manysy näme?

WITAMINLER

Gönükme 45. Sözlemleri okaň. Degişli soraglary berip atlary tapyp belläň.

Jeren surat çekýär. Mugallym okadýar. Ussa gapy ýasaýar. Ejem nan ýapýar. Meret kitap okaýar. Gyşda gar ýagýar. Towuklar däne çokýarlar.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 46. Sözlemde ýetmeýän sözleri ýazyň we haýsy soraga jogap bolýandygyny aýdyň.

______________ zawodda işleýär. ____________ futbol oýnaýar. _____________ dańdan gygyrýar. ____________ hilegär bolýar. Derýada ____________ köp. Bize ______________ geldi. Toýda _____________ aýdym aýtdy. Uýama ________________alyp berdiler. Gazanda ________________ bişýär.

PEÝDALY GÖK ÖNÜMLER

Gönükme 47. Tekstde 4 sany ýańlyşy tapyň. Şol sözleri dogry edip aşakda ýazyň. Atlaryň aşagyny çyzyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Haýwanat bagynda

Biz synypymyz bilen haýwanat bagyna bardyk. Ol ýerde haýwanlar örän köp eken. Arslan çagasy bilen güneşde gyzyp ýatyrdy. Towşan kelemi gemirip ýatyrdy. Şagal bolsa uklap ýatyr eken. Okuwçylar hezil edip maýmynyň oýnuny tomaşa etdiler. Gyzlara tilki ýarady. Mugallymymyz haýwanlar hakynda köp gürrüň berdi.

Gönükme 48. Nokatlaryň ornuna gerekli harplary ýazyň. Atlaryň aşagyny çyzyň.

Dagda

Dagl…rda bahar paslynda owadan bolýar. Daş-töw…rekde elwan läler açylýar. Çeşm…ler suwdan dolup, şybyrdap akýarlar. Balar…lar gülden-güle gonup, öz aýdymyn aýdýarlar. Howa örän t…miz. Tebigatyň gözelligini gör..p göwnüň dynç alýar.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÖSÜMLIKLERIŇ JEDELI

Gönükme 49. Has atlardan 10 sanysyny ýazyň.

Gönükme 50. Teksti okaň, jyns atlaryň aşagyny çyzyň. 5-nji sözlemi bogunlara bölüp göçüriň.

Balyk awy şowly boldy

Irden howa ýyly boldy. Wepa täze garmak ýasapdy. Garmagyny alyp ýabyň kenaryna geldi. Garmagy suwa taşlady. Sähelçe wagt geçmän iki sazan balygy tutdy. Balyk awy şowly boldy.

Enesi balygy gowurdy.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

IKI DOGAN

Gönükme 51. Ýumuşlary ýerine ýetiriň:

1. Atlar aşakdaky soraglara jogap bolýar:
a. nähili? neneňsi
b. kim? näme?
ç. Häme edýär, näme etdi?, näme edjek?
2. Atlaryň aşagyny çyzyň.
Oýnawaç, bökmek, gök, ýagyş, şatlyk, stol, ýagyşly, çemen, owadan.
3 Jyns atlary ýazyň.
Gyzlaryň ady ______________________________
____
Haýwanlaryň ady ______________________________
____
4. Jedweli dolduryň.
Gagarin, çopan, Alabaý, Garagum, Daşkent, ruçka, telefon, Amyderýa, parta, jüýje.

Has atlar	Jyns atlar

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

5. Dogry edip ýazyň.

a. Enem bagda (R,r) ......oza ekdi.

b. Goňşymyzyň gyzy (R,r) .... gowy okaýar.

ç. Güýzde ýapraklar (Ý,ý) .....ere düşýär.

d. (Ý,ý).....r planetasy – biziň umumy öýümiz.

GYZYL KITAP

Gönükme 52. Suratdaky haýwanlaryň adyny köplük sanda ýazyň.

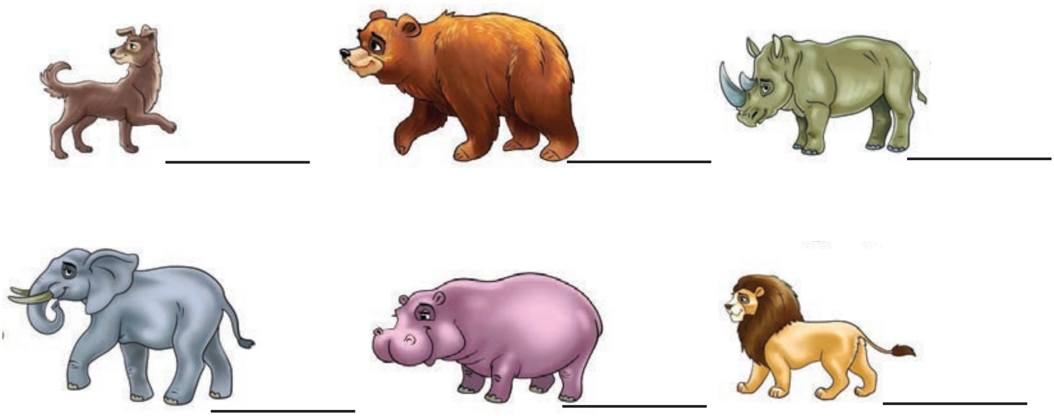

Gönükme 53. Atlaryň sanyny anyklap «k» we «b» bilen belläň.

Gün(...), äýnek(...), ädikler(...), kirpiler,(...) Moskwa(...), şemal(...), derwezeler(...), gary(...), kitaplar(...).

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ENE LEGLEGIŇ ALADASY

Gönükme 54. Sözlemlerde galdyrylan sözleri ýazyň. Sözleriň haýsy sandadygyny aýdyň.

(Oglan, gyz, çopan, kepderi, oglanlar, gyzlar, çopanlar, kepderiler)

______________ irden turdy. __________________ kitap okaýarlar. __________ surat çekýär. _____________ aýdym aýdýarlar. ______________ goýun bakýar. ________________ sürini haýdady. ______________ agaja gondy. _____________________ iým iýýärler.

Gönükme 55. Krosswordy çözüň (ösümlükleriň ady)

S				N		
A			A			
G					Z	
L				N		
Y						K
K				R		

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

WIRUS NÄME?

Gönükme 56. Gül we **top** sözlerini ýönkemede üýtgediň.

Meniň ________________________________

Seniň ________________________________

Onuň ________________________________

Biziň ________________________________

Siziň ________________________________

Olaryň________________________________

Gönükme 57. Sözlemleri okaň. Ikinji ýönkemäniň birligi we köplügi bilen üýtgän atlary, olaryň ýönkeme goşulmalaryny aýdyp beriň.

Seniň doganyň talypmy? Siziň goýnuňyz guzlady. Almaňyz bol hasyl beripdir. Maşynyňyz täze eken. Sagadyňyz näçäni görkezýär? Meniň okan kitabym örän gyzykly eken.

GRIPP, ALAMATLARY WE ONUŇ ÖŇÜNI ALMAK

Gönükme 58. Sözlemlleri okaň. Ýönkeme bilen üýtgän atlaryň aşagyny çyzyň we olaryň haýsy ýönkemedigini we goşulmasyny aýdyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Meniň doganym gyzykly kitap okaýar. Seniň doganyň düýn dişini aldyrdymy? Hawa, onyň dişi häzir hem agyrýar. Olar düýn ejem bilen doktora bardylar. Seniň dişleriň sagdyna meňzeýär. Men dişimi günde arassalaýaryn.

Gönükme 59. «Okuwçy» sözüni derňemek.

1. Bu söz haýsy soraga jogap berýär? __________
2. Näçe harpdan ybarat? ____________
3. Näçe bogundan ybarat? _____________
4. Näçe çekimli harp bar? ____ Haýsylar?________
5. Näçe ýogyn çekimli harp bar? ___________ Haýsylar?________
6. Näçe inçe çekimli harp bar? _________ Haýsylar?_________
7. Näçe çekimsiz harp bar? ____ Haýsylar?_____________
8. Dodak çekimli harp barmy? ______ Haýsy ? _________
9. Näçe dymyk çekimsiz bar? _____ Haýsy ?___________
10. Asyl sözi______________goşulma__________
11. Goşulma, söz üýtgediji, söz ýasaýjy________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

12. Söz menlik ýöňkemede ____________________
13. Söz köplük sanda ________________________
14. Söz bilen sözlem düzüň ____________________

____

15. «Okuwa garrama ýok» diýen nakylyň manysy näme?

ÖZBEGISTAN RESPUBLIKASYNYŇ KONSTITUSIÝASY

Gönükme 60. Bäş sany has we bäş sany jyns atlary ýazyň.

____

____

____

____

Gönükme 61. Drudly dowam edip çyzyň.

Nämäniň suratyny çyzdyňyz? ___________________
Şu söz bilen sözlem düzüň.

____

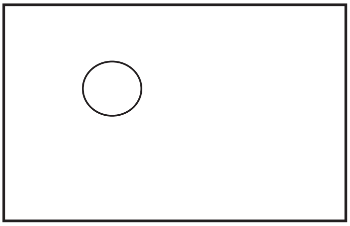

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÝALTALYK – ÝAMAN ADAT

Gönükme 62. Aşakdaky temalaryň haýsylaryny öwrendik?

Atlaryň san bilen üýtgeýşi
Atlaryň ýöňkeme bilen üýtgeýşi
Atlaryň düşüm bilen üýtgeýşi

Gönükme 63. Okaň we has gara ýazylan atlary göçüriň. Olaryň haýsy soraglara jogap bolýandygyny ýazyň.

Nusga: Nany (nämäni?), ...

Şatlyk tohumy

Kakam bir gün maňa **tohum** getirdi we şu **tohumyň** içinde «şatlyk» bar diýdi. Men haýran galdym. Bu özi bir tohum bolsa, nädip içinde şatlyk bolar? Ejem **tohumy** güldana ekdi. Biraz gün geçenden soň **tohumdan** gül gögerip çykdy. Güldany aýnaň öňünde goýduk. Baýramyň öňýanynda güller açyldylar. Güller örän köpdi. Olar gök reňklidi. Gülleriň ýakymly ysy otagy doldurdy. Kakam meniň gülümiň ady giasint diýdi. Men beýle «şatlyk» **tohuma** örän şat boldum.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

____

____

____

SEN ATAŇA KÖMEK BERÝÄRMIŇ?

Gönükme 64. Okaň we eýelik düşümde gelýän atlaryň aşagyny çyzyň.

1. Durdy telefony maňa berdi. 2. Obanyň ekin meýdanlarynda hasyl bişip ýetişdi. 3. Ýaşlar köp kitap okamaly. 4. Berdiniň daýysy gelipdir. Günüň şöhlesi ösümlikler üçin peýdalydyr.

Gönükme 65. Aşakdaky pikir dogrumy?

Türkmen dilinde çekimsiz harp bilen başlanýan sözler köp. ________________________. Subut ediň.

Subut etmek üçin kömekçi soraglar:

Türkmen elibiýsinde näçe çekimli harp bar?____

Türkmen elibiýsinde näçe çekimsiz harp bar?__

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÝAGŞY NÄME, ÝAMAN NÄME?

Gönükme 66. Baş düşümdäki atlary eýelik we ýöneliş düşüm bilen üýtgedip ýazyň.

Çaý, aýdym, gyş.
E.d.______________________________
Ý.d.______________________________

Gönükme 67. Grammatiki mysaly çözüň.

J + **– L + Ý=** ________________

–LMA + R + **– UR + Y =** __________

TAGZYM

Gönükme 68. Ýeňiş düşümde gelen atlaryň aşagyny çyzyň.

Selbini oňat okany üçin Hormat haty bilen sylagladylar. Düýn men Aşyry ýaryşda gördüm. Maňa

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

şu planşeti kakam sowgat etdi. Ejem sygyry sagdy. Maral gülleri suwardy. Ejem tamdyry gyzdyryp, nan ýapdy.

Gönükme 69. Baş düşümde berlen atlary ýeňiş düşümde üýtgedip ýazyň.

Ruçga, sogan, düşek, ýag, ýaryş, kompýuter, uçar, otly, derslik, fonar, diwar, çaý, çorba, gazan, erik, noýba.

HAÝP

Gönükme 70. Sözlemlere bölüp ýazyň. Ýöneliş düşümindäki atlaryň aşagyny çyzyň.

OlmuzeýdeGözeliAmanyweEnejanygörüpdirWe paportfelikitapdandoldurdyolarelleriniýuwdylarşähe riaýlandykhaýwanatbagyndapiligördük.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 71. Sözleri ýöneliş düşümde ýazyň.

Muzeý, erteki, ütük, otag, odun, derweze, garpyz, gawun, tüýdük, tahýa, köýnek, haly, sallançak.

MELLEK

Gönükme 72. Sözlemlerde wagt-orun düşümde üýtgedip ýazylan atlary anyklaň. Olary setirden setire geçirer ýaly we bogna bölüp ýazyň.

1. Ahmetde, Ezizde we Arslanda dutar bar. Olar dutarda köp sazlary çalyp bilýärler. 2. Almada

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

witamin köp bolýar. 3. Tomsuna dagda howa salkyn bolýar.

1.____

____

____

2.____

____

____

Gönükme 73. Surat boýunça atlary wagt-orun düşüminde getirip iki sözlem düzüň.

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

MEKGEJÖWEN

Gönükme 74. Sözleri çykyş düşümde üýtgedip ýazyň.

Telefon, çyra, nahar, şäher, köçe, gapy, asman, gawun, sygyr, howly, sübse, garlawaç, goýun, geçi, ülje.

Gönükme 75. Sözleri dogry edip çykyş düşümiň goşulmasy bilen birleşdiriň ýazyň.

dan | den

oba	depder	Merdan
açar	mekdep	kitap
ekin	erik	alma
noýba	saraý	serçe

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

BUGDAÝ

Gönükme 76. Sözlerden adamlary aňladýanlarynyň aşagyny çyzyň.

Mugallym, kosmonawt, bagşy, robot, gurluşykçy, gurjak, agtyk, goňşy, kärdeş, ýaşuly, başlyk, dellek, aşpez.

Gönükme 77. Krosswordy çözüň.

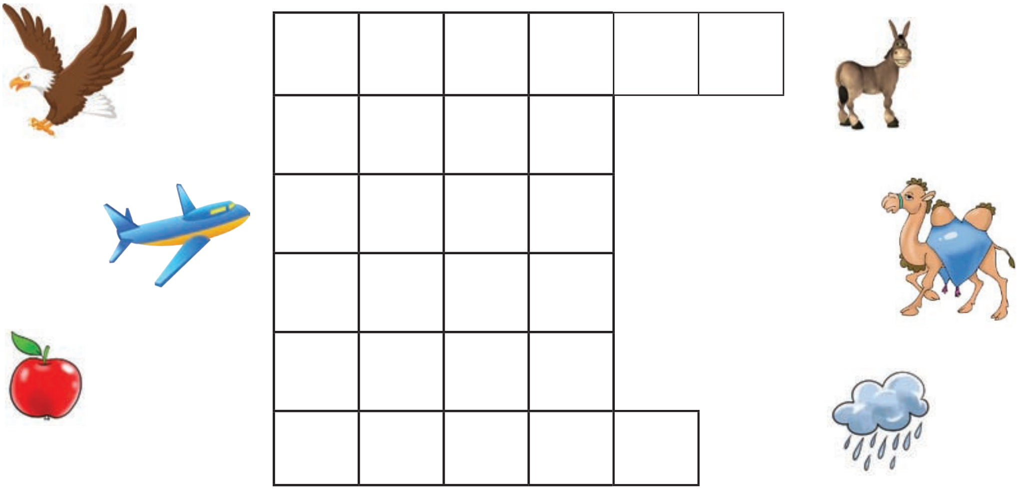

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

DOST-DOSTUŇ AÝNASY

Gönükme 78. Ösümlikleri aňladýan atlary ýazyň.

Gönükme 79. Atlary aňladýan manysy boýunça toparlara bölüp ýazyň.

Pil, kelem, žiraf, tikinçi, käşir, badamjan, uçujy, keýik, şagal, ýeralma, esger, gaplaň, möjek, türgen, şaly, kempir.

Adamy aňladýan atlar	Haýwany aňladýan atlar	Ösümligi aňladýan atlar

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

MENIŇ GAPJYK TAPYŞYM

Gönükme 80. Berlen atlary sypatlar bilen goşup ýazyň.

Mata, galam, gawun, tilki, dost, stol, mekdep, köçe, asman.

Gönükme 81. Suratdaky atlara sypat sözleri ýazyň.

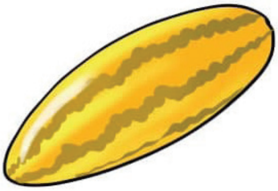

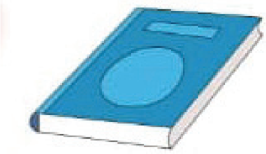

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

GYŞDA

Gönükme 82. Sypatlara sorag goýup ýazyň.

Gara (______________________?) telpek, bulanç (_____________?) suw. Mawy (_________________?) asman. Giň (_________________________?) köçe. Wepaly (_____________________?) perzent. Adalatly (_____________?) ýaryş. Ýakymly (_________________?) owaz.

Mert (____________________?) oglan. Owadan (______________?) haly. Nepis (_________________?) keşde.

Gönükme 83. Sözlemleri okaň we sypatlaryň aşagyny çyzyň. Sypat atlaryň niresinde gelýändigini aýdyň.

Çopan aga Aşyra kiçjik güjük getirip berdi. Ol alaja güjük eken. Aşyr bilen güjük ýakyn dost boldular. Güjük gowy sakçy bolup ýetişdi.

ÝEDI HAZYNA

Gönükme 84. Berlen atlara dogry gelýän sypatlary ýazyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

______________ mata, _________________ galam,
______________ asman, ________________ gazan,
______________ nahar, ________________ agaç,
______________ körpe, _________________ussa.

Gönükme 85. «Edepli» sözüni derňemek.

1. Bu söz haýsy soraga jogap berýär? __________
2. Näçe harpdan ybarat? _____________
3. Näçe bogundan ybarat? ______________
4. Näçe çekimli harp bar? _____ Haýsylar?________
5. Näçe ýogyn çekimli harp bar? _______
   Haýsylar?_________
6. Näçe inçe çekimli harp bar? ________
   Haýsylar?_________
7. Näçe çekimsiz harp bar? _____
   Haýsylar?______________
8. Dodak çekimli harp barmy? _______
   Haýsy ?_________
9. Asyl sözi ____________ goşulma _____________
10. Goşulma, söz üýtgeýdiji, söz ýasaýjy
11. Söz bilen sözlem düzüň ___________________
____
12. Atlar sypatyň niresinde gelýär?

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

13. «Edebiň ýagşysy – ulyny syla» diýen nakylyň manysy näme?

14. Nakyldaky «edebiň» diýen haýsy düşümde?

OBADA GYŞ IŞLERI

Gönükme 86. Tapmaçany taryň. Sypatlaryň degişli atlary bilen aşagyny çyzyň.

Akja possun geýipdir
Depeler, öýler, baglar.
Alysdan ak telpekli
Görner gojaman ____________

Burnunda gyzyl käşir,
Üşemän dur zor adam.
Gar ýaganda çagalar
Ýasadylar __________________

BALARY

Gönükme 87. Nakyllary okaň. Sypatlaryň aşagyny çyzyň. Olar bilen baglanan atlary aýdyň. Nakylyň manysyny düşündiriň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Akylly adam Güne meňzär, nirä barsa nur saçýar.
Assa ýörän, alys gider.
Boljak oglan bolşundan belli.
Dana kişi oýlap aýdar, däli kişi oýnap aýdar.

Gönükme 88. Atlary sypat bilen baglap ýazyň.
Köýnek, köpri, alma, palaw, kino, aýdym, agaç, oglan.

____
____
____

ÝÜPEK

Gönükme 89. Berlen sypatlara dogry gelýän atlary tapyp ýazyň.

Sowuk ____________________
____
____

Gyzykly ____________________
____
____

Arassa ____________________
____
____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

MARS – GYZYL PLANETA

Gönükme 90. Sypata dogry gelýän birnäçe atlary ýazyň.
Nusga: Gyzykly kitap, söhbet, waka...

Yssy ______________________________
Süýji ______________________________
Akylly______________________________
Giň ______________________________
Arassa______________________________

KOSMOS GÄMISI

Gönükme 91. Gazet sözüniň üstünde işlemek.

1. Gazet sözüne söz üýtgeýdiji we söz ýasaýjy goşulma goşup ýazyň.

____

2. Gazet sözüni ýöňkeme bilen üýtgediň.

Menlik ______________________________
Senlik ______________________________
Olluk ______________________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Bizlik ______________________________

Sizlik ______________________________

Olarlyk ______________________________

3. Sözi çykyş düşüminde ýazyň. ____________

4. Sözi sypat bilen ýazyň________________

5. Söz bilen sözlem düzüň we shemasyny çyzyň.

____

____

6. Söz has sözmi ýa-da jynsmy? ____________

7. Sözi köplük sanda ýazyň ________________

KOSMONAWT

Gönükme 92. Teksti okaň, atlandyryň we hereketi bildirýän sözleriň aşagyny çyzyň.

____

Bu gün sowuk boldy. Gar ýagdy. Men Jeren bilen Aýazbaba ýasadyk. Agzynyň ornuna käşir, gözüniň ornuna kömür goýduk. Goňşy çagalar bize tomoşa etdiler. Soň biz ýadygärlik üçin surata düşdük.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 93. Sözlemlerde hereketi bildirýän sözleri ýazyň.

Okuwçylar mysal ______________________
Pişik syçan ___________________________
Asmanda ýyldyz _______________________
Ejem nan _____________________________
Akmämet hat __________________________
Kosmonawt kosmosa____________________

HÄZIRKI ZAMAN TEHNOLOGIÝALARY

Gönükme 94. Çyzygyň sag tarapyndaky işlilikleri dogry saýlap sözlemleri ýazyň

Gözel tikin ...	ýüzýär
Çopan mallary ...	oýnaýar
Gyzlar gurjak ...	bakýar
Oglanlar kitap ...	tikdi
Balyk suwda ...	okadylar

____
____
____
____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 95. Sözleri dogry edip bogna bölüp ýazyň.

Işledi ______________________________
Gepleýär ___________________________
Bildi ________________________________
Eşidýär _____________________________
Taşlady _____________________________
Pikirlenýär___________________________
Seretdi _____________________________

TELEWIZOR

Gönükme 96. Ýaýyň içinde işliklere degişli soragy ýazyň.

Bagda

Biziň bagymyzda bilbil ýaşaýar (___________?). Ol ýakymly owaz bilen saýraýar (_____________?). Bilbil bagdaky mör-möjekler bilen iýmitlenýär (________________?). Biz agşamara bilbiliň aýdymyny diňleýäris (__________________?).

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 97. Rifma sözleri dogry saýlap ýazyň.

Kömekçi sözler: tersine, ýada.

Suratly kitap

Bir täzeçe kitaby
Sowgat berdim Azada.
Synlap surat baryny,
Düşünenok hiç ___________

Seredemde ýylgyrdym
Bolýan zady görsene,
Asyl Azat kitaby
Tutýan eken ____________

(A. Hotjyýew)

BIR DESSE GÜL

Gönükme 98. Öten zaman işliginiň aşagyny çyzyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gar

Akja gar ýagdy
Dagyň gerşine,
Gara büreldi
Daglar durşuna.

Gönükme 99. Sözlemleri okaň we has gara ýazylan işlikleriň haýsy soraga jogap bolýandygyny aýdyň.

Okuwçy **ýazdy**. Howa **maýlady.** Güller **açyldy.** Guşlar **saýrady.** Myhmanlar **geldi.** Nahar **bişdi.** Otlar **gögerdi.** Ýerler **agdaryldy.** Çaý **gaýnady.**

Gönükme 100. Şifrlerden peýdalanyp sözleri tapyň.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B	R	O	Ä	Z	Ç	G	A	Ü	I	L	D	E	M	S	T

1, 4, 7, 9, 11 ______________________________

2, 3, 5, 8 ________________________________

6, 10, 7, 10, 11, 12, 13, 4 ___________________

8, 15, 16, 2, 8______________________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

TELESKOP

Gönükme 101. Öten zaman işliginiň goşulmasyny aýratyn edip ýazyň.

Nusga: Bargy bar-dy, ...

Geldi, aldy, saýrady, seretdi, gözledi, urdy, ýygnady, ylgady, gygyrdy, çaldy, güldi, uklady, ýazdy, tikdi.

EM

Gönükme 102. Aşakdaky işliklerden öten zaman işliklerini saýlaň we olary nusgada görkezilişi ýaly edip, depderiňize ýazyň.

Nusga: Näme etdi? – ylgady, okady,…
Näme etdiler? – oýnadylar, ylgadylar,…

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Bardylar, barýar, uçdy, uçar, uçdylar, ýazdylar, ýazdy, geplediler, gepledi, seretdi, ylgaýarlar, ylgajaklar, oýnady, oýnaýar, akdy, akdylar.

Näme etdi? ________________________________

____

____

Näme etdiler? ______________________________

____

____

____

DUŞMANYŇ DOSTA ÖWRÜLMEGI

Gönükme 103. Okaň we öten zaman işliginiň yzyndan ýaýyň içinde olaryň degişli soraglaryny ýazyň.

Okuwçylar muzeýe gitdiler (__________________ __________________?). Olar taryhy ýadygärlikleri gördüler (____________________________?). Muzeýde baýrama bagyşlanan sergi açylypdyr (____________________?). Gyzlar we oglanlar ony tomaşa etdiler (__________________?). Ýadanda dynç almak üçin oturdylar (____________________?). Özleri bilen alyp gelen zatlaryny iýdiler (____________________?).

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 104. Gerekli işlikleri ýazyň.

Sygyrlar - ______________________________
Towşanlar - ______________________________
Atlar - ______________________________
Bilbiller - ______________________________
Ussalar - ______________________________

MIKROSKOP

Gönükme 105. Okaň we öý haýwanlarynyň iýýän zatlaryny dogry saýlap sözlem düzüň. Näme edýär? diýen soraga jogap bolýan sözleriň aşagyny çyzyň.

Pişik (süýt, ot, syçan, balyk) iýdi.
It (et, süňk, çigit) iýdi.
Sygyr (ot, bede, gurçuk) iýdi.
At (ot, bede, arpa, et) iýdi.
Geçi (kelem, bede, sosiska) iýdi.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 106. Ýumuşy üns berip okaň we suraty soňuna çenli çekiň.

Iki gyzyň köýnekleri gyzyl we gök däl.
Ýaşyl köýnek diňe bir sany.
Sary köýnekler ýok.

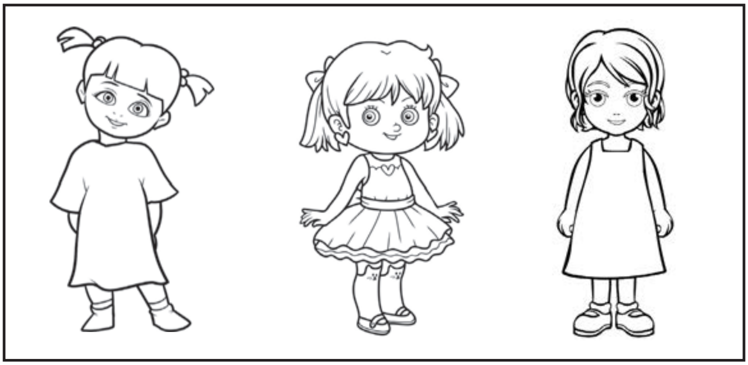

GOJA WE ONUŇ AGTYGY

Gönükme 107. Okaň. Bulardan öten we häzirki zaman işliklerini saýlap, nusgadaky ýaly edip ýazyň.

Işlejek, sürjek, aljak, aldylar, alýar, ylgar, elter, daşamak, ýasaýar, barlamak, ýuwdy, ýuwýarlar, taşlady, barar, uklaýar, uklady, oturdylar, barýarlar, taşlajak, ylgaýar, ylgady, barladylar, sowatdy, sowadýar.

Öten zaman işligi: ______________________________

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Häzirki zaman işligi: ___

ŞAGAL

Gönükme 108. Nokatlaryň ýerine gerekli sözi ýazyň.

Gyşda günler sowaýar, ýazda bolsa … . Ýag gyzanda ereýär, sowanda … . Gyşda otaglar gyzdyrylýar, tomsuna ... . Gijesine perdeler açylýar, gündizine … .

KOMPÝUTER

Gönükme 109. Işlikleri okaň. Nokatlaryň ýerine degişli atlary goýup, sözlem düzüp ýazyň. Bu sözleriň nämäniň hereketini aňladýandygyny aýdyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

____________________ – ýolagçylary we ýüki daşaýar.
____________________ – ýazýar we okaýar.
____________________ – saýraýar we uçýar.
____________________ – emýär we uklaýar.

Gerekli sözler: bäbek, bilbil, okuwçy, uçar.

NAN

Gönükme 110. Sözlemleri okaň we has gara ýazylan işlikleri nusgada görkezilişi ýaly edip, depderiňize ýazyň.

Nusga: git-jek, …

Men tomusda atamlara dynç almaga **gitjek**. Ol ýerde deň-duşlarym bilen söhbet **gurjak**, suwa **düşjek** we atamaň hojalyk işlerine **kömekleşjek.** Ol ýerde başga garyndaşlara hem **bararyn**. Obada bolan wakalar barada dostlaryma gürrüň **bererin**.

____
____
____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

GARRY ENE

Gönükme 111. Okaň we geljek zaman işliklerini tapyp, olaryň nähili soraga jogap bolýandygyny aýdyp beriň.
Gelgek zaman işligini saýlap göçüriň.

Pişik bilen Güjük

Biziň öýümizde pişik we güjük ýaşaýar. Güjügiň ady Garaja. Pişigiň adyny indi goýjak. Men pişik bilen güjügi dost edip terbiýelejek. Soň olar bile oýnarlar. Ikisi hem bir ýerde ýatarlar. Olar meniň wepaly dostlarym bolar. Ikisi meni mekdepden gelýänçäm garaşyp oturarlar. Soň men olary naharlaryn.

Gönükme 112. Dogry jogaplary belläň.

1. Işlikler nämäni aňladýar:
a. predmeti
b. predmetiň hilini.
ç. hereketi.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

2. Işligiň haýsy zamanlary bar?
a. öten zaman
b. häzirki zaman
ç. öten zaman, häzirki zaman, geljek zaman
3. öten zaman işligini belläň.
Bardy, gelýär, gitjek.

SÖZDEN SÖZÜŇ TAPAWUDY BAR

Gönükme 113. Aşakdaky işlikleri okaň, soňra olary geljek zaman işligine öwrüp ýazyň.

Nusga: çykar, çykjak,…

Al, gaç, ur, ýap, git, ber, ýaz, oka, ýüz.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 114. Rebusy çözüň.

КА + = ____________________

+ ' = ____________________

HAÇAN ADAM BEGENSE

Gönükme 115. Okaň we bu zatlaryň haçan boljagyny tapyň. Hekaýadaky işlikleri näme etdi? diýen soraga laýyklap üýtgediň.

Nusga: Günler maýlap başlady.

Howa gyzyp başlar. Miweli agaçlar güllär. Baglarda güller açylar. Hemme ýerde ýaşyl maýsalar ösüp çykar. Ekin meýdanlarda iş köpeler.

____

____

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ARZUWYŇ SERHEDI

Gönükme 116. Aşakda berlen işlikleri geljek zamanda getirip, sözlem düzüň we ýazyň.

Al, salamlaş, gör, bar.

____

____

____

Gönükme 117. Surat boýunça üç sany sözlem düzüň. Işlikleriň aşagyny çyzyň.

Öten zaman işligi ___________________________

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Häzirki zaman işligi ______________________

____

Geljek zaman işligi ______________________

____

ÝELEK

Gönükme 118. Aşakdaky sözleri düşümler bilen üýtgedip, depderiňize ýazyň.

Gant, nan, peýnir.

B. d______________________________
E. d.______________________________
Ýön. d.____________________________
Ýeň. d.____________________________
W-o. d.____________________________
Ç. d.______________________________

BAHAR ÇAGYRÝAR

Gönükme 119. Nokatlaryň ýerine şol zatlaryň reňkini, hilini aňladýan sypatlary tapyp ýazyň.

… köýnek, …gül, … nahar, … nar, … otag, … maşyn, … kitap, … gyz, … okuwçy.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 120. Teksti sözlemlere bölüp ýazyň. Işlikleriň aşagyny çyzyň.

Bakçadagawunlarwegarpyzlarbişdiolarybütinmaşgalamyzbolupekdikzähmetimiziňhasylynygörüpbegendikobadaşlarahemgawungarpyzlardandatdyrdyk.

AT NÄHILI DAKYLÝAR?

Gönükme 121. Aşakdaky atlary okaň we olary toparlara bölüp ýazyň.

Aşpez, bede, gül, syçan, bagşy, uçujy, sogan, şagal, üzüm, dellek, sürüji, oglan, tut, kebelek, direktor, sazanda, krokodil, pil, ýylan, aýy, towşan.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Adamlary aňladýan atlar: ______________________

____

____

Haýwanlary aňladýan atlar: ____________________

____

____

Ösümlikleri aňladýan atlar: ____________________

____

____

Gönükme 122. Adam atlarynda hem işliklerden peýdalanylýar. Oňa mysallar getiriň we işlik böleginiň aşagyny çyzyň.

Nusga: Tir<u>keş, ...</u>

____

____

____

____

MAÝSANYŇ SORAGY

Gönükme 123. Berlen sözlemleri geljek zamanda ýazyň. Geljek zaman goşulmasynyň aşagyny çyzyň.

Oglanlar futbol oýnady. Okuwçylar mesele çözýärler. Ejem köýnek tikdi. Maýsa bilen Leýla

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

mekbebe barýarlar. Kakam telewizor seredýär. Jigim nahar iýdi.

Gönükme 124. Okaň. Kim?, näme?, nire? diýen soraglara jogap bolýan sözleri göçürip alyň, ýazanyňyzda bir sözi iki gezek ýazmaň.

Daşkent metrosy örän owadan. Onuň köp stansiýasy bar. Metro iň oňaýly transport. Şonuň üçin oňa adamlar köp münýär. Häzir ýene-de täze stansiýalar gurulýar. Sürüji otlyny çalt sürýär.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

BAHAR GÜLI

Gönükme 125. Özüňizden kim?, näme?, nire? diýen soraglaryň hersine degişli iki sany at sözüni tapyň we olary sözlem içinde getirip, depderiňize ýazyň.

Nusga: Kim? – Mugallym. Mugallym okuwçylara bilim berýär.

____

____

____

____

____

Gönükme 126. Berlen bogunlardan peýdalanyp haýwanlaryň atlaryny ýazyň.

Mö- __________, pi- __________, ge- ____________ kro- __________, ýeke-____________, ji-__________, ap-___________, til-____________, to-___________.

ENÄNIŇ ÝÜREGI

Gönükme 127. Sözlemleri okaň. Sypatlaryň aşagyny çyzyň we olaryň nähili soraglara jogap bolýandygyny aýdyň.

1. Balykçylar deňizden uly balyk tutdular. 2. Asmanda gara bulutlar peýda boldular. 3. Daglarda

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

güýçli ýagyş ýagdy. 4. Mähellede süýji semeni bişirdiler. 5. Halyçylar nepis haly dokadylar. 6. Bagda al-ýaşyl güller açyldy. 7. Men örän gyzykly kitap okadym.

Gönükme 128. Goşgyny okaň we rifma sözleri dogry ýerleşdiriň.

Peýdalanmaly sözler: Gitdi, böküp, ol.

Ýoda

Gelýär ýoda düzi söküp,
Ýaplardan hem geçýär ________________

Diýseň ýadow görünýär ol,
Eýläk-beýläk urunýar ______________

Köp ýöredi, ýola ýetdi,
Bilmedim soň nirä ________________?

NAKYLLAR

Gönükme 129. Berlen nakyllaryň içinden bilim hakyndaky nakyllary tapyp ýazyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Bilimli ölmez, bilimsiz gülmez. Bilseň sözle, bilmeseň gözle. Bilimsize iş ýok, işsize aş. Bir bolup pil bolandan, müň bolup peşe bol.

Gönükme 130. Aşakdaky şadyýan tekstdäki işlikler haýsy zamanda ? Çaýly käsaniň suratyny çekip beriň.

Ejesi:

– Oglum, hany, maňa çaýly käsäniň suratyny çekip ber.

Ogly:

– Eje, size şekerlisinimi ýa-da şekersizinimi?!

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

NUTKUMYZYŇ BEZEGI NAKYLLAR

Gönükme 131. Sözleri okaň we olary nusgada görkezilişi ýaly edip, depderiňize ýazyň.

Hywa, derýa, ýaşyl, garaňky, kosmonawt, käşir, gapy, köpri, sowuk, uzyn, oýunjak, Aşyr, alma, typançak, sary, ýolbars, ak, goňur, gazet, bina, şadyýan, sesli, süýji.

Atlar: ______________________________

____

____

____

Sypatlar: ______________________________

____

____

____

Gönükme 132. Bogunlary sypat bolar ýaly dowam ediň.

GYZYK ________	OWA ____________	TÄ ____________
YS ____________	GY ____________	ARAS _________
MYLA _________	GAÝRAT ________	GOR __________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÜZÜM HAKYNDA ROWAÝAT

Gönükme 133. Okaň we sypatlary tapyň. Olary baglanýan ady bilen depderiňize ýazyň.

Bagy saklap galdyk

Yssy tomys paslydy. Birden giçlik örän güýçli şemal boldy. Ol agaçlaryň şahalaryny egip, döwýärdi. Irden şemal peseldi. Biz atam bilen baga çykdyk. Köp agaçlaryň şahalary döwülipdir. Döwlen şahalary çöpläp çykdyk, almalary gyrkdyk. Soň günde bagdaky agaçlary suwardy. Bir hepde geçenden soň agaçlar güýçlendi. Garry alma agajyda janlandy. Onuň daşynda balarylar we guşlar uçýardy. Biz şat bolduk. Biz bagy saklap galdyk.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 134. Wakalaryň yzygiderligini belläň. Nakylyň mazmunyny düşündiriň.

– Men irden turdum.
– Biz atam bilen bagda işledik.
– Ýadanymyzdan soň naharlandyk.
– Nahar örän süýjidi.
– Atam diýdi: «Zähmetiň nany süýji, ýaltanyň – jany».

KEÝIK OWLAGY

Gönükme 135. Nähili?, neneňsi? diýen soraglara jogap bolýan sözleriň aşagyny çyzyň. Olaryň haýsy söz toparyna degişlidigini aýdyp beriň.

Mekdepde

Biziň mekdebimiz täze we owadan. Men üçünji synpda okaýaryn. Biziň synpymyzda owadan güller ösýär. Şkafda gyzykly kitaplar bar. Şu gün sapak wagtynda gapy açyldy we täze okuwçy synpa girdi. Onuň ady Merdan. Ol gowy okaýan eken we owadan ýazýan eken. Biz Merdan bilen dostlaşdyk.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 136. Gizlenen nakyly tapyň.

________iý, bagyny basgylama.

SUNGAT WE MEDENIÝET

Gönükme 137. Testi okaň. Işlik söz toparyna degişli sözleriň aşagyny çyzyň we olaryň nähili soraglara jogap bolýandygyny aýdyň.

Ene we ogul

Agşam düşdi. Ahmet öý işlerini ýazýardy. Çyranyň ýagtysy eýwana düşüp durdy. Ol ýerde ejesi dynç alyp, uklap ýatyrdy. Ahmet turup ejesiniň üstüni ýapdy. Ol ejesiniň ýüzüne seretdi. Gaşlarynyň arasynda maýda ýygyrtlar görünýärdi. Bular haçan peýda boldy. Ýygyrtlar agzynyň ýanynda hem bardy.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Merdan gamgyn boldy. Indi hiç haçan ejesiniň göwnüne degmezlige karar etdi.

MUZEÝ

Gönükme 138. Okaň we her bir nokat (.), sorag (?), ýüzlenme (!) belgiler goýlan ýerde pikiriň gutarýandygyna üns beriň. Şu dyngy belgilerden soň, sözüňize dyngy berip geçiň.

Orazyň gyzyl galamy bar. Okuwçylar irden mekdebe geldiler. Sen haýsy aýdymy oňat görýärsiň? Kakaň işden geldimi? Adamlar, ýok bolsun uruş! Ýaşasyn Parahatçylyk!

1. Näçe ýerde sözüňize dyngy berip geçdiňiz? Näçe sözlem bar?
2. Her dyngy belgiden soň täze sözlem nähili harp bilen başlanýar?

BAHYLYŇ ÝAMANLYGY

Gönükme 139. Özüňizden bäş sany habar sözlemini düzüň we ýazyň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

SAMARKANT

Gönükme 140. Okaň. Nähili sözlemlerden düzülendigini aýdyp beriň. Tekste at tapyň.

Men örän şadyýandym. Sebäbi bu gün maňa hakyky futbol topuny alyp berdiler. Şatlanyp goňşymyz Serdary hem çagyrdym. Biz baýram etmegi makul bildik. Men stoluň üstüne täze saçak ýazdym, ýertudanadan bişirlen mürepbe we süýji goýdum. Serdar çemçe bilen mürepbe iýýärdi. Çemçeden mürepbe saçaga damýardy. Saçak tegmil boldy Serdar nädip futbol oýnajagymyzy aýdyp gülýärdi.

Ol gitdi. Meň bolsa göwnüm agyrdy. Häme üçin?

TARYHY ŞÄHERLERIMIZ

Gönükme 141. Şifrlerden peýdalanyp nakyly okaň.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

F	•	*	#
○	i	ş	e
△	l	d	f
□	m	z	k

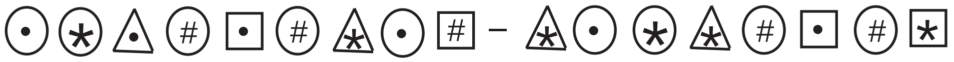

BUHARA

Gönükme 142. Sözleri öz ýerinde ulanyp, habar sözlemini düzüň. Habar sözlemlerini biri-biriniň yzyndan ýazyň. Degişli dyngy belgisini goýmagy unutmaň.

1. Harby, kakam, geýdi, formasyny .
2. Doganym, men, kömekleşýäris, bilen, ejeme.
3. Görkezdiler, telewizorda, kino, gyzykly.
4. Aldyk, dagda, biz, dynç.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

KÜÝZEGÄRÇILIK

Gönükme 143. Aşakdaky berlen habar sözlemleri degişli ýerinde dyngy belgisini goýup ýazyň.

Çemen

Oraz uýasy bilen bir çemen bägüli satyn aldylar olar şat bolup öýe geldiler gülleriň nepis ysy otaga ýaýrady çagalar çemeni suwa salyp goýdular Gözel gülleri ysgady bu güller ejesi üçin alyndy sebäbi bu gün onuň doglan güni çagalar ejesini mähirli gutladylar.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

IBN SINANYŇ ŞÄGIRTLERI

Gönükme 144. Okaň. Habar sözlemlerinden beýleki sözlemleri ýazyň. Olaryň soňunda goýlan dyngy belgisine üns beriň.

Asmanda guşlar uçýardy. Okuwçylar mekdepden geldiler. Olaryň sapaklary gutardymyka? Sen dostuňdan habar aldyňmy? Ertir mekdepde ýaryş bolýarmy?

____

____

____

____

____

Gönükme 145. «Ibn Sinanyň şägirtleri» diýen tekstden alnan sözleriň başyndaky böleklerini tapyň.

________GIRT	________TAZ
________BIB	________LAHAT
________TERBIÝE	________RAT

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

YLMYŇ AMANADY

Gönükme 146. Okaň we sorag sözlemlerini saýlap ýazyň. Sorag sözleminiň soňunda nähili belgi goýulýar?

Mekdepde küşt boýunça ýaryş boldy. Ýaryşa biziň synpymyzdan Kümüş gatnaşdy. Ol küşti gowy oýnaýarmy? Ýaryşda ýeňiji bolarmyka? Kümüş öňem ýaryşlara gatnaşyp gördümi? Hawa gatnaşdy. Ol bu ýaryşda hem ýeňiji bolar.

BÄSLEŞIK

Gönükme 147. Aşakdaky sözlemleri depderiňize ýazyň. Sözlemleriň soňunda degişli dyngy belgisini goýmagy unutmaň.

Meniň kakam uçujy bolup işleýär Men hem ulalanda uçujy boljak Sen ulalanyňda haýsy kärde

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

işlejek Kim boljagyňy häli bilmeýärmiň Men lukman boljak Lukman bolmak üçin köp okamaly Saňa üstünlik arzuw edýärin

Gönükme 148. Akylly sözüni derňäliň.

1. Bu söz haýsy soraga jogap berýär? ____________
2. Näçe harpdan ybarat? ______________
3. Näçe bogundan ybarat? _______________
4. Näçe çekimli harp bar? _____
   Haýsylar?_______________
5. Näçe ýogyn çekimli harp bar? _____
   Haýsylar?____________
6. Näçe inçe çekimli harp bar? _____
   Haýsylar?__________
7. Näçe çekimsiz harp bar? _____
   Haýsylar?_______________
8. Dodak çekimli harp barmy? _______
   Haýsy? __________
9. Asyl sözi ____________ goşulma ____________
10. Söz bilen habar sözlem düzüň ______________

____

11. Söz bilen sorag sözlem düzüň ____________

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

12. Atlar sypatyň niresinde gelýär? ____________

13. «Akylly özüni öwmez» diýen nakylyň manysy näme?

14. Söze garşy manyly sözi ýazyň ___________

15. Söze manydaş sözi ýazyň ________________

DANALARYŇ DANASY

Gönükme 149. Okaň. Tekstde aňladýan manylaryna görä nähili sözlemleriň ulanylandygyny anyklaň. Teksdäki esasy pikir näme? Şol sözlemi tapyp ýazyň.

– Baba, siz kiçi bolanyňyzda kompýuter bardymy? – diýip agtygy sorady.

– Ýokdy balam. Şonuň üçin biz köp kitap okaýardyk. Boş wagtlarymyz hojalyk işlerine kömek edýärdik. Sport bilen meşgullanýardyk. Hemişe hereketde bolanymyz üçin sagdyn bolup ýetişdik. Sen hem kompýuterde uzak wagt oturma. Sagdyn bolmak üçin köpräk hereket et balam diýip, jogap berdi baba.

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

SEÝILDE

Gönükme 150. Okaň we sorag sözlemlerini ýazyň.

Seniň saglygyň oňatmy? Bu gün mekdebe barjakmy? Matematikadan öý işini ýerine ýetirdiňmi? Men mysallary çözdüm. Diňe ertekini okap çykmak galdy. Ertir mekdepden soň futbol oýnarysmy? Eger boş wagtym bolsa futbol oýnarys.

____
____
____
____
____
____

Gönükme 151. Harplaryň türkmen elipbiýsindäki tertibinden peýdalanyp sözleri ýazyň.

4, 18, 22, 24, 14, 25, 13______________________
1, 8, 30, 28, 2, 10, 21, 24, 10,13______________
20, 1, 21, 1, 9, 1, 24, 3, 28, 14, 28,13__________
27, 1, 24, 1, 16______________________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

GARYBYŇ ÇERKEZE GIDIŞI

Gönükme 152. Şadyýan hekaýany okaň. Sorag sözlemlerini aýdyp beriň.

Mugallym:

– Aman öýe berlen temany okadyňmy? Hany aýdyp ber! – diýýär. Aman ýokary seredip durýar.

– Sen näme üçin ýokary seredip dursuň?

– Mugallym, onda men kitaba seredäýinmi?

Gönükme 153. Berlen shema boýunça sözlem düzüň.

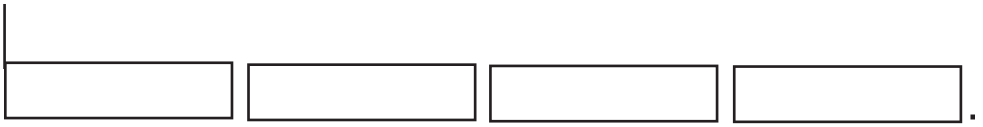

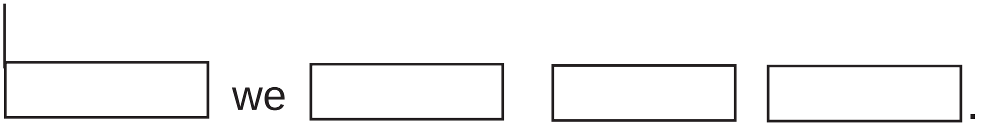

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÜÇ AGA-INI WE BAGT

Gönükme 154. Sözlemleri okaň. Gerekli ýerinde degişli dyngy belgisini goýup ýazyň.

Asman garaňkylap, ýagyş ýagyp başlady çagalar otlaryň arasynda kirpini gördüler Sen düýn kino gördüňmi Kino gyzykly ekenmi Menem kino görmegi halaýaryn Bossan sazçylyk gurnagyna gatnaýar Ol haýsy saz guralyny çalýar Men matematikadan mesele çözýärin

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

Gönükme 155. Rifma sözleri ýazyň.

balyk – __________________________
saman – __________________________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

nahar – ____________________

çäýnek – ______________________

ýassyk – ______________________

aýak – ____________________

DAÝHAN BILEN SYÇANLAR

Gönükme 156. Okaň. Her bir sözlemiň nähili sözlemdigini, olaryň soňunda nähili dyngy belgisiniň goýlandygyny aýdyp beriň.

Ýüzlenme sözlemleri saýlap ýazyň. Ýüzlenme belgisinden soňky sözlemi nähili harp bilen başlamaly?

Bahar. Tokaý baharda nähili owadan! Sen baharda tokaýa baryp gördüňmi? Tokaýda guşlaryň saýrak owazlaryny eşitdiňmi? Köp adamlar baharda tämiz howadan dem almak üçin tokaýa barýarlar. Senem bar!

____

____

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 157. Rebusy çözüň.

’ + ’’’ NET=________

AKYLLY ÝIGIT

Gönükme 158. Okaň. Diňe ýüzlenme sözlemleri ýazyň.

Oglanlar sport meýdançasynda woleýbol oýnaýar. Sen woleýbol oýnap bilýärmiň? «COVID-19»-a garşy göreşen lukmanlara şöhrat! Biz şahyr bilen duşuşyk geçirdik. Ol köp gyzykly goşgular okap berdi. Ýok bolsun uruş! Olimpiada çempionlaryna şöhrat! Çagalar oýnawaçlary oýnaýar.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ÖZÜM SÖWDA EDÝÄRIN

Gönükme 159. Okaň, Her bir sözlemiň nähili sözlemdigini, olaryň soňunda goýlan dyngy belgisini aýdyp beriň. Diňe ýüzlenme sözlemini depderiňize ýazyň.

Biz şu gün watan hakyndaky goşgyny öwrendik. Maral goşgyny labyzly edip okady. Biziň watanymyz Özbegistan. Özbegistan köpmilletli ýurt. Onuň paýtagty haýsy şäher? Bu ýerde ähli milletler agzybir ýaşaýar. Ýaşasyn halklaryň agzybirligi! Goý, güllesin dostluk! Watana şöhrat!

____

____

____

____

Gönükme 160. Gülälegiň kakasy dükanda söwda etdi. Satyn alnan zatlary syn ediň.

1. käşir	2000 som
2. ýag	21000 som
3. sogan	2500 som
4. et	65000 som
5. tüwi	13000 som
	103500 som

Şu zatlardan haýsy nahary bişirmek bolýar?____________

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

GOWY DURMUŞ BAZARDAN BAŞLANÝAR

Gönükme 161. Okaň. Habar sözlemleri biraýry, sorag sözlemleri biraýry depderiňize ýazyň. Ýüzlenme sözlemiň soňundan nähili belgi goýlupdyr? Ondan soňky sözlem nähili harp bilen başlanýar?

Biziň ýanymyzda köp gatly jaý gurulýar. Bu öýler ýaş maşgalalara beriler. Mekdep bilen çagalar bagy hem guruldymy? Bu ýerde dukanlaram barmy? Gör, nähili ajaýyp jaýlar! Täze öýlerde toýlar bolsun! Ýaşamak üçin ähli şertleri bar bolan bu öýlerde ýaşlar bagtly ýaşasyn!

Habar sözlemi ______________________________

____

____

____

Sorag sözlemi ______________________________

____

____

____

Ýüzlenme sözlem ___________________________

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 162. Dogry sözi saýlap ýazyň.

Pişijegimiz bökjekleýär
Ol ______________ oňat görýär.
(süýt, käşir)

Agaçlar ak don geýdi
diýmek _________ pasly geldi.
(gyş, tomus)

PÖKGIM

Gönükme 163. Okaň. Soňra sorag sözlemlerini biraýry, ýüzlenme sözlemlerini biraýry ýazýň.

Sen kompýuterde işlemegi başarýaňmyň? Synpdaşlar, geliň agzybir bolalyň! Ejeňe baýram sowgadyny taýýarladyňmy? Sen näçe ýaşyňda? Goý, mydama parahatçylyk bolsun!

Sorag sözlemi ________________________________

____

____

Ýüzlenme sözlem ________________________________

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 164. Pikirlenip jogap ýazyň.

1. Haýsy haýwan daşdan köýnek geýýär?

____

2. Ýumulan göz bilen nämäni görmek bolýar?

____

3. Üç aýy ýaşaýan eken. Olaryň biri 28-nji dekabrda, ikinjisi 31-nji dekabrda we üçünjisi 5-nji ýanwarda gyşky uka gidipdir. Aýylaryň her biri haçan oýanar?

____

4. Bir adam paraşýutsyz uçardan bökdi. Ol gaty ýere düşdi. Oňa hiç zat bolmady. Näme üçin?

____

HEKAÝAT

Gönükme 165. Sözleri öz ýerinde ulanyp, ýüzlenme şozlemini düzüň we depderiňize ýazyň. Degişli dyngy belgisini goýmagy unutmaň.

1. Enelerimiziň, mähriban, bolsun, baýramy, gutly.
2. Sagdyn, göreşeliň, nesil, üçin, adamlar.
3. Tebigat, gözel, gör, nähili.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Gönükme 166. Surat esasynda hekaýa ýazyň. Hekaýada habar, sorag we ýüzlenme sözlemler bolsun.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ERTEKI

Gönükme 167. Okaň we sözlemlere bölüň. Gerekli ýerinde degişli dyngy belgisini goýup ýazyň.

Siziň towugyňyz näçe jüýje çykardy Jemal kitap okamagy oňat görýär gaýduwsyz esgerlerimize şöhrat tomsuna men «Ak daş» dynç alyş mesgenine gitjek sen hem meniň bilen gitjekmi watanymyzyň tebigatyny gorap saklalyň.

Gönükme 168. Üns berip okaň we jogabyny dogry ýazyň.

1. Sowadyjynyň içinde üç hili: apelsiniň, naryň we üzümiň şerbeti bar? Suwsan wagtyň içmek üçin ilki nämäni açmaly?

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

---

2. Iki ata we iki ogul barýardy. Olar kim we näçe adam?

GÜLLÜJE ÇÄÝNEK

Gönükme 169. Sözlemleri okaň. Içinde o, ö dodak çekimlisi bar bolan sözleriň aşagyny çyzyň. O, ö dodak çekimlileri sözüň haýsy bogunlarynda ýazylýarlar?

Şirin bilen Maral jora. Olar goňşy bolup ýaşaýarlar. Joralar mekdepde bir synpda okaýarlar. Bir gün Maral syrkawlady. Şirin sapakdan soň jorasyndan habar aldy. Ol jorasyna mekdepde bolan wakalary gürrüň berdi. Maral jorasy gelenine şat boldy.

Gönükme 170. Sözlem dogry bolmagy üçin sözleri nomerläň.

1. ◯ irden, ◯ horaz, ◯ gygyryp, ◯ oýanyp, ◯ başlady.
2. ◯ bilim, ◯ kitap –, ◯ çeşmesi.
3. ◯ guşlar, ◯ Oraz, ◯ üçin, ◯ ýasady, ◯ höwürtge.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

SURAT BILEN IŞLEMEK

Gönükme 171. Surata seredip hekaýa düzüň.

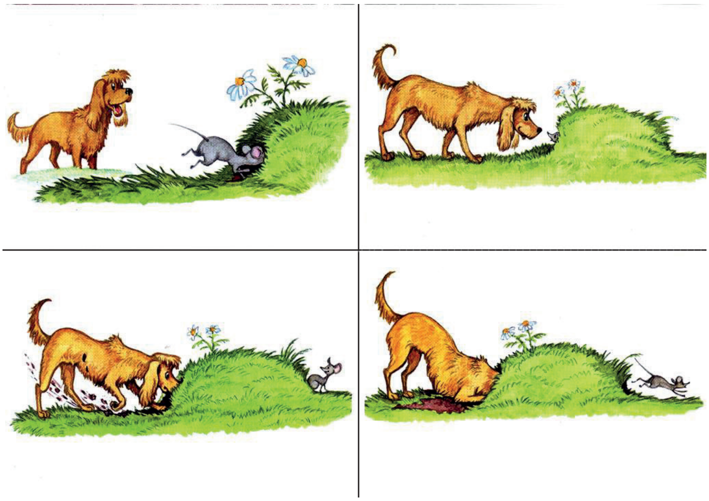

Kömekçi sözler: güjük, syçan, gördi, hin, ylgady, gaçdy, aldady.

Kömekçi soraglar:

1. Güjük nämäni gördi?
2. Syçan gorkdumy?
3. Ol nirä gaçdy?
4. Syçan ýuwaşlyk bilen nirden çykdy?
5. Syçan güjügi nädip aldady?

____

____

____

____

____

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

O‘quv nashri

ONA TILI VA O‘QISH SAVODXONLIGI 3

MASHQ DAFTARI

(Turkman tilida)

Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 3-sinfi uchun

Redaktor *Aýnura Alymjanowa*
Suratçylar: *Azizbek Jabbarow, Najotbek Jorabaýew*
Tehniki redaktor *Akmal Suleýmanow*
Çeper redaktor *Sarwar Farmonow*
Dizaýner *Dilmurad Mulla-Ahunow*
Korrektor *Aýnura Alymjanowa*
Sahypalaýjy *Zilola Aliýewa*

Çap etmäge 2022-nji ýylyň 8-nji aprelinde rugsat edildi.
Möçberi 70x90 1/16.Arial garniturasy. Kegli 16 şponly.
Ofset çap ediliş usuly.
Şertli çap listi 7,0. Neşirýat-hasap listi 4,07.
0000 nusgada çap edildi. Buýurma № ___.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE